

Daarom zijn er weinig vrouwen aan de top

Jan Bouwens

Het platform TopBrainstorm heeft eind oktober aan de premier, aan de SER en aan de Commissie voor goed ondernemingsbestuur geadviseerd om ondernemingen te verplichten meer vrouwen op te nemen in het bestuur. Het is een nobel advies. Maar, hoe komt het dat er zo weinig vrouwen in de top van het bedrijfsleven zitten?

En weinig is inderdaad weinig. In de raden van bestuur en van commissarissen van de 500 grootste bedrijven van Nederland was in 2005 slechts 4,3 procent vrouw. Vrouwen die het maken aan de top zijn bovendien minder vaak bestuursvoorzitter dan mannen.

Deze discrepantie kunnen we slechts voor een deel verklaren uit verschillen in capaciteiten. Onderzoek van Muriel Niederle en Lise Vesterlund wijst op meer fundamentele factoren ter verklaring van het gat tussen vrouwen en mannen aan de top.

Niederle en Vesterlund voerden een experiment uit waarbij mannen en vrouwen twee keer dezelf-

de taak uitvoerden. De eerste keer werden ze uitbetaald op basis van het aantal geproduceerde eenheden, de tweede keer op basis van competitie. De onderzoekers verstrekten informatie over de absolute prestatie maar niet over de relatieve prestatie ten opzichte van de andere deelnemers aan het experiment.

Nadat de eerste twee uitbetalingen hadden plaatsgevonden, stelden de onderzoekers de deelnemers voor de keuze: uitbetaling op basis van competitie of stukloon. Het blijkt dat mannen veel vaker kiezen voor competitie dan vrouwen. Zij doen dat zelfs zo sterk dat ook wanneer zij beduidend slechter zijn dan de vergelijkingsgroep, zij toch voor competitie kiezen.

Dit aantoonbaar inefficiënte gedrag duidt op overmoed. De onderzoekers concluderen dat naast overmoed, verschillen in preferenties tussen man en vrouw verklaren waarom mannen vaker dan vrouwen voor competitie kiezen. De onderzoekers baseren hun bevindingen onder meer op evolutionair-psychologische theorieën: omdat mannen sneller met meerdere vrouwen kinderen kunnen krijgen, is het potentiële voordeel

van competitie voor mannen groter dan voor vrouwen. Verder is het voor de overlevingskansen van het kind minder erg dat de man overlijdt in een concurrentiestrijd dan de vrouw.

Naast evolutie speelt ook opvoeding een rol. Jongens worden meer dan meisjes getraind op assertiviteit, terwijl bij meisjes de empathie en gelijkheid wordt bevorderd. Tevens ontmoedigen ouders en leraren 'gemengd' spel. Terwijl zowel mannen als vrouwen overmoedig kunnen zijn, vinden we deze eigenschap het sterkst terug bij mannen.

Omdat mannen meer dan vrouwen concurrentie opzoeken, blijven mannen altijd in de meerderheid op topposities – tenzij vrouwen zonder competitie in de top worden opgenomen. Om het advies van het platform TopBrainstorm over te kunnen nemen, moet onderzocht worden hoe men geschikte vrouwen kan selecteren die buiten de competitie zijn gehouden. Of hoe men vrouwen ertoe kan bewegen deel te nemen aan competitie.

Jan Bouwens is hoogleraar accounting aan de Universiteit van Tilburg.